

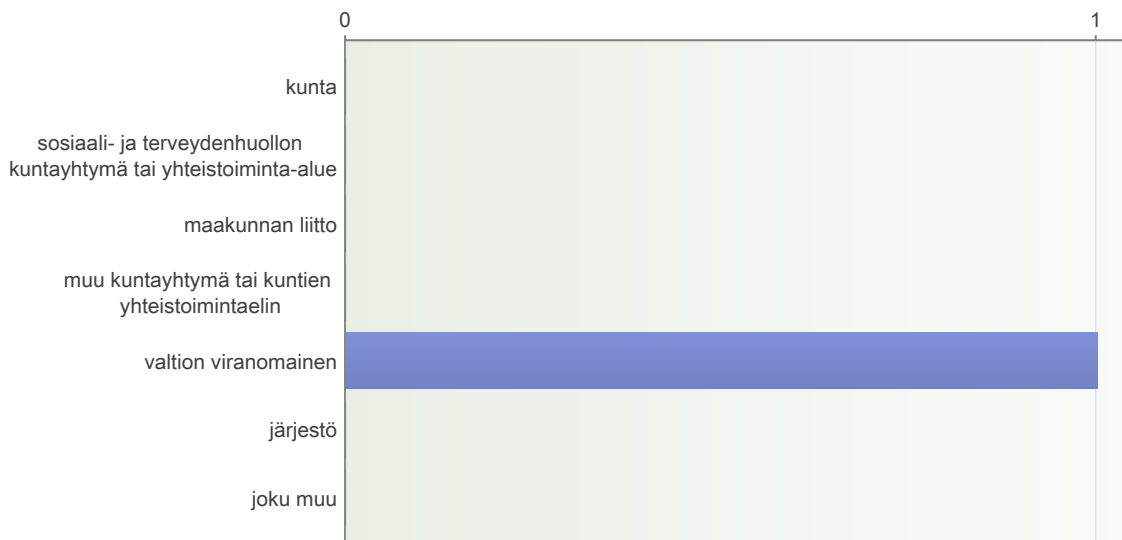
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Tietosuojavaltuutettu	ylitarkastaja Marita Höök	Reijo Aarnio, reijo.aarnio@om.fi, 029 566 673	12.10.2016	Tietosuojavaltuutetun toimisto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Ei vastauksia.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Ei vastauksia.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Ei vastauksia.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Ei vastauksia.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

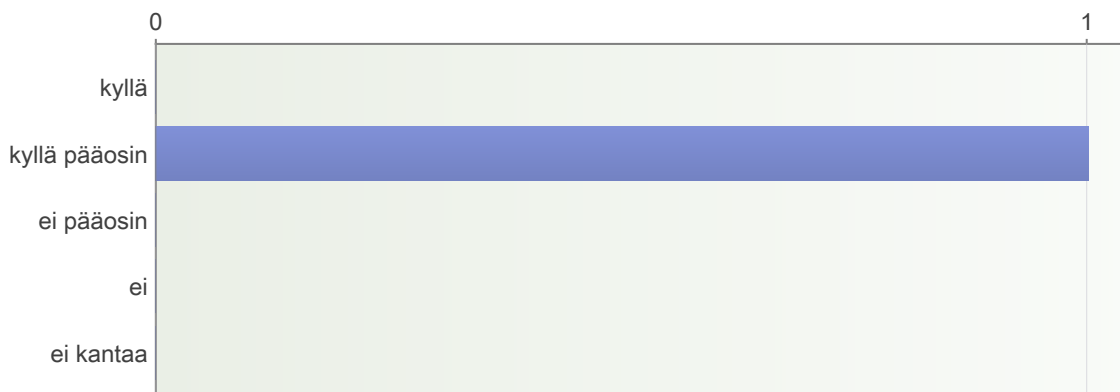
Ei vastauksia.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Jos maakunta voisi palvelujen järjestämisen lisäksi myös itse tuottaa sote-palveluita, niin maakunnan palvelulaitoksen asema maakunnasta erillisenä viranomaisena viranomaistehtäviä varten olisi tarpeeton. Tällainen organisaatio olisi yksinkertaisempi ja selkeämpi ja se todenköisesti myös helpottaisi ja tehostaisi palvelutuotannon ohjausta ja valvontaa myös henkilötietojen käsittelyn osalta.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Ei vastauksia.

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Ei vastauksia.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Ei vastauksia.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

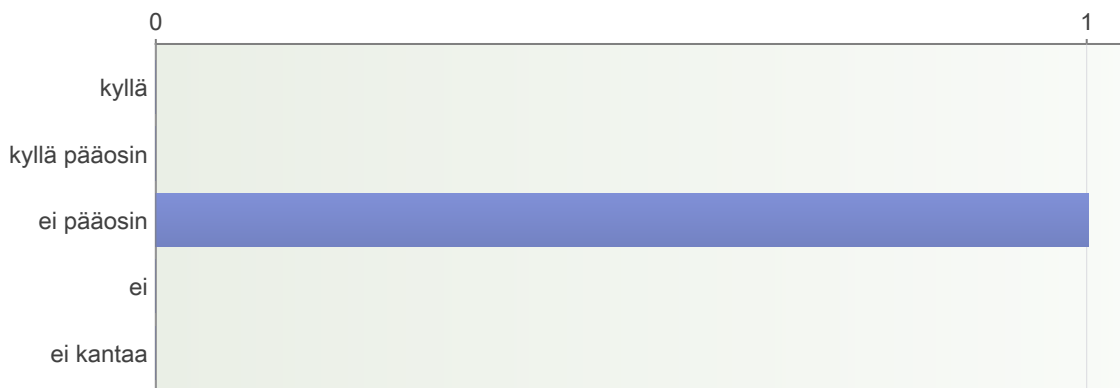
Ei vastauksia.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Ei vastauksia.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ehdotettu sote-palvelujen organisointimalli on maakuntakonsernin osalta varsin monimutkainen, kun palvelujen järjestämisvastuu ja palvelujen tuottaminen on erotettu toisistaan. Hallinnollisesti ja toiminnallisesti syntyisi todennäköisesti yksinkertaisempi ja paremmin toimiva kokonaisuus, jos maakunnalla olisi palvelujen järjestämisvastuu ja se voisi sen lisäksi myös itse tuottaa sote-palveluita. Tämä keskittäisi asiantuntemusta maakunnalle, jolloin myös sen tosiasialliset mahdollisuudet ohjata ja valvoa sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palveluntuotantoa paranisivat. Se olisi selkeämpi malli myös henkilötietolain mukaisen rekisterinpitäjyyden kannalta maakunnan sisällä kuin ehdotettu maakunnan palvelulaitos -malli ottaen huomioon rekisterinpitäjän määritelmän. Henkilötietolain 3 §:n mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan yhtä tai useampaa henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla on oikeus määrätä henkilörekisterin käytöstä tai jonka tehtäväksi rekisterinpito on lailla säädetty. Kts. lisäkommentit vastauksesta 16.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Lisäkommentteja 22 §:ään (kysymys 14) Jos maakunta voisi itse myös tuottaa sote-palveluja, niin maakunnan palvelulaitosta ei tarvittaisi viranomaistehtäviä varten. Palvelulaitosmallissa kaikki tosiasiallinen palvelujen antaminen ja ilmeisesti myös suurin osa asiantuntemuksesta olisi maakunnan palvelulaitoksella, eikä maakunnalla. Tällaisen käsityksen saa mm. maakuntalain 52 §:stä. Sen mukaan maakunnan palvelulaitoksen tehtävänä on mm. antaa maakunnalle asiantuntija-apua maakunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisessa. Lakiehdotuksen mukaan maakunnan pitäisi kuitenkin ohjata ja valvoja mm. henkilötietojen käsittelyn osalta kaikkia sen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen palveluntuottajia, myös maakunnan palvelulaitosta. Voidaan kysyä, miten tämä tosiasiallisesti onnistuu, jos avuksi tarvitaan valvottavan asiantuntemusta.

Euroopan Unionin yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679 aletaan Suomessa soveltaa 25.5.2018 alkaen. Asetuksen IV luku koskee rekisterinpitäjää ja henkilötietojen käsittelijää ja näiden vastuita ja velvollisuuksia. Asetuksen III luku koskee rekisteröidyn oikeuksia. Asetuksen säännökset tulee ottaa huomioon uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa. Oikeusministeriö on asettanut 18.2.2016 työryhmän (OM 1/14/2016), joka arvioi asetuksen sisältämän kansallisen liikkumavaran käyttämistä ja tarvetta henkilötietojen suojaa koskevan kansallisen lainsäädännön tarkistamiseksi. Kukin ministeriö arvioi omalta osaltaan sen toimivaltaan kuuluvan lainsäädännön muutostarpeita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 62 § koskee asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitoa. Pykälän 1 momentin mukaan maakunta on rekisterinpitäjä sen järjestämisvastuulle kuuluvan tuottamistoiminnan yhteydessä syntyneille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilasasiakirjoille. Pykälän 1 momentissa kerrotaan myös laeista, joissa säädetään asiakas- ja potilasasiakirjoista ja niiden käsittelystä. Kohdassa ei mainita lakia sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista, jossa on sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen käsittelyä koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä. Ehdotan tämän vuoksi myös viimeksi mainitun lain mainitsemista pykälän 1 momentissa.

Samana pykälän 2 momentin mukaan maakunnan asiakas- ja potilasrekisterit tulee muodostaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain mukaisia valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttäen. Tämä velvollisuus koskee myös maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottajia. 23 §:n perustelujen mukaan maakunnalle palveluja tuottavan palvelunantajan on talletettava asiakas- ja potilastiedot maakunnan asiakas- ja potilasrekisteriin. 62 §:n 2 momentin perustelujen mukaan rekistereiden muodostamisessa hyödynnettäisiin kansallista tietojärjestelmäpalvelua. Perustelujen mukaan Kansaneläkelaitoksen tulisi kansallisesta arkistointipalvelusta vastaavana toimijana toteuttaa tähän vaadittava toiminnallisuus.

62 §:n 2 momentin sanamuodon ja sen perustelujen perusteella jää kuitenkin tulkinnanvaraiseksi ja epäselväksi, mitä rekisterien muodostamisella valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja (Kanta-palvelut) käyttäen ja niitä hyödyntäen oikein tarkoitetaan. Tämän vuoksi tietosuojavaltuutettu esittää 62 §:n 2 momentin sanamuodon ja sen perustelujen tarkentamista niin, että asia niistä selvästi ilmenee. Henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten tulee olla tarkkarajaisia.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevan lain 15 §:n mukaan julkisen terveydenhuollon palvelujen antajan tulee liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi (Kanta-palvelut). Samana pykälän mukaan liittymisen jälkeen valmistuneiden potilasasiakirjojen alkuperäiset kappaleet on tallennettava valtakunnalliseen arkistointipalveluun. Edellä mainittu säännös mahdollistaa siten potilasasiakirjojen kopioiden jäämisen rekisterinpitäjän omaan tietojärjestelmään, johon tiedot ensin talletetaan. Tällöin tiedot ovat hoito- tai muussa palvelutilanteessa käytettävissä siitä huolimatta, vaikka Kanta-palveluita ei pystyisi käyttämään teknisten ongelmien vuoksi.

Jos 2 momentin tarkoituksena on, että kaikki sähköiset asiakas- ja potilasasiakirjat olisivat vain Kanta-

palveluissa, niin kyse olisi nähdäkseni nykytilaan nähden isosta muutoksesta, koska tähän mennessä palvelua ei ole käytetty ehdotetulla tavalla. Tämä edellyttäisi myös Kanta-palveluilta erilaista toimintalogiikkaa kuin mitä nyt on. Paperisten ja muiden asiakirjojen osalta, joita ei voida tallentaa sähköisesti, rekisterinpitäjä voisi perustelujen mukaan sopia tiedon tuottaneen toimijan kanssa säilytykseen liittyvistä järjestelyistä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Jos asiakas- ja potilasasiakirjat olisivat vain Kanta-palveluissa, niin ne eivät olisi palvelunantajan käytettävissä asiakkaan tai potilaan palvelu- tai hoitotilanteessa silloin, jos Kanta-palveluissa on teknisiä ongelmia. Tämä olisi riski asiakkaalle annettavan hoidon tai palvelun kannalta.

62 §:n perustelujen mukaan ennen maakuntien perustamista syntyneet asiakas- ja potilasasiakirjat siirtyvät osaksi maakunnan asiakas- ja potilasrekistereitä niiden käyttötarkoituksen mukaisesti. Tietosuojavaltuutettu ehdottaa, että edellä mainittujen asiakirjojen siirtymisestä uudelle rekisterinpitäjälle selvyuden vuoksi nimenomaisesti säädettäisiin ottaen huomioon, että muutos koskee suurta määrää kuntia ja kuntayhtymiä.

Tietosuojavaltuutettu ehdottaa myös arkistolaitoksen lausunnon pyytämistä siitä, voidaanko myös ”passiiviarhivissa” olevat asiakas- ja potilasasiakirjat siirtää. Tietosuojavaltuutetun toimivaltaan ei kuulu ottaa kantaa arkistolain soveltamiseen. Tietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan arkistolaki kuitenkin edellyttää kunkin arkistonmuodostajan tietojen säilyttämistä yhtenä kokonaisuutena. Vaikka aktiivikäytössä olevat asiakas- ja potilasasiakirjat voidaan siirtää, niin ymmärtääkseni kunkin arkistonmuodostajan ”passiiviarhivisto” tulisi säilyttää arkistolain mukaisesti yhtenä kokonaisuutena osapuolten sopimassa paikassa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Ei vastauksia.

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Ei vastauksia.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Ei vastauksia.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Ei vastauksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Ei vastauksia.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Ei vastauksia.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Ei vastauksia.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Ei vastauksia.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Ei vastauksia.

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Ei vastauksia.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Ei vastauksia.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Ei vastauksia.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Ei vastauksia.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Ei vastauksia.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Ei vastauksia.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Ei vastauksia.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Ei vastauksia.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Ei vastauksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.